

Industrien som karrierevej for unge i Herning Kommune

- Udfordringer, aktører og handlingsmuligheder –

Marts 2013

m·ploy

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Rammer og udfordringer for påvirkning af unges uddannelsesvalg	3
3. Centrale spor i et styrket samarbejde mellem aktørerne	6
3.1 Sigtelinjer for et styrket samarbejde	6
3.2 Markedsføring af industrien	7
3.3 Måltrettet vejledning af folkeskoleelever	9
3.4 Aktiviteter, der kan fremme de unges valg af industrien	12
3.5 Praktisk undervisning i folkeskolen	15

1. Indledning

Det Lokale Beskæftigelsesråd i Herning Kommune har i januar 2013 afviklet en konference om industrien som karrierevej for unge. På konferencen deltog erhvervsledere, erhvervsskoler, uddannelsesvejledere, politikere og andre nøglepersoner, som har indflydelse på unges valg af uddannelse.

Initiativet til konferencen skal ses i lyset af, at stadig flere unge vælger gymnasiale uddannelser på bekostning af erhvervsuddannelserne, og herunder industriuddannelserne. I dag vælger kun ca. 20 pct. af de unge at påbegynde en erhvervsuddannelse efter afslutningen af folkeskolen.

Industrien har stor betydning for væksten og beskæftigelsen i Danmark og ikke mindst i Midt- og Vestjylland. Det er derfor bekymrende, at de unge i stigende grad fravælger en uddannelse inden for industrien.

På den baggrund sætter konferencen fokus på veje til at øge de unges valg af industrien som karrierevej. Konferencen skal ses som et startskud for en proces, der kan føre til et styrket samarbejde mellem aktører, der har indflydelse på de unges valg af uddannelse.

Konferencen blev afholdt den 21. og 22. februar 2013. På seminaret blev der udpeget og arbejdet med fire grundlæggende strategispor:

1. Markedsføring af industrien
2. Målrettet vejledning af folkeskoleelever og forældre
3. Aktiviteter, der kan fremme unges valg af industrien
4. Praktisk undervisning i folkeskolen

For hvert af disse fire spor blev drøftet veje, initiativer, ideer, samarbejdstiltag og relevante aktører i et styrket samarbejde.

I dette notat er der foretaget en opsamling på deltagernes drøftelser på seminaret. Notatet bygger på de referater, der blev taget i gruppedrøftelserne samt drøftelserne i plenum. Som bilag til opsamlingen findes en række opgørelser, figurer og statistikker fra de forskellige oplæg på seminaret.

Opsamlingsnotat kan give input til en samarbejdsstrategi på området og/eller danne grundlag for en dialog og udviklingsproces i samarbejds kredsen.

2. Rammer og udfordringer for påvirkning af unges uddannelsesvalg

Krisen på arbejdsmarkedet i de senere år har ført til, at flere unge under 25 år starter på en ordinær uddannelse som følge af færre jobmuligheder på det ufaglærte arbejdsmarked.

I Herning Kommune er antallet af unge, der starter på en ordinær uddannelse, steget fra ca. 1.000 personer i 2008 til ca. 1.300 i 2011. Det er en positiv udvikling, som umiddelbart giver bedre rammer for at tiltrække unge til industriuddannelserne.

Udfordringen er imidlertid, at en stigende andel af de unge vælger at gå i gang med en gymnasial uddannelse efter afslutningen af folkeskolen. Det er en tendens, der gør sig gældende over hele landet og også i Herning.

På landsplan vælger kun ca. hver femte unge i dag at påbegynde en erhvervsuddannelse. I Herning er andelen faldet fra 29 pct. til 21 pct. over de seneste ti år, og faldet gør sig gældende både inden for tekniske og merkantile erhvervsuddannelser.

Det er en udvikling, som kan få alvorlige konsekvenser for fremtidens industri, fordi kravene til kvalifikationer er stigende i industrien, og fordi mange ældre med uddannelse vil trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet.

Alene af demografiske årsager kan der over de næste 10 år opstå alvorlig mangel på faglært arbejdskraft i industrien. Inden for industrien er der allerede i dag en situation, hvor afgang af maskin- og industriteknikere, smedeuddannede og elektronikuddannede overstiger tilgangen af nyuddannede med ca. 700 personer om året på landsplan.

Desuden melder sektoren om, at de ansatte i industrien i stigende grad skal besidde faglig dybde, faglig bredde, evne og parathed til at omstille sig, hvis industrien skal klare sig i den globale konkurrence. Med andre ord vil det i stigende grad være en konkurrenceparameter for industrien, at de ansatte i industrien har en faglig uddannelse.

På den baggrund er det bekymrende, at de unge i stigende grad fravælger erhvervs- og industriuddannelserne – især i midt- og vestjyske område, hvor industrien har stor betydning for væksten og beskæftigelsen.

Der er derfor behov for at forpligte alle parter med indflydelse på unges uddannelsesvalg i et samarbejde om at synliggøre erhvervs- og industriuddannelserne som en perspektivrig valgmulighed for de unge.

Der er følgende rammer og udfordringer for at påvirke de unges uddannelsesvalg:

- **Mange faktorer:** Mange og individuelle faktorer spiller ind på de unges uddannelsesvalg, og det vil derfor vil kræve en vifte af tiltag, indsatser, påvirkningskanaler at påvirke de unges uddannelsesvalg.
- **Mange aktører:** Mange aktører har indflydelse på de unges uddannelsesvalg, herunder bl.a. forældrene, folkeskolelærere, UU-vejledere, jobcenter, uddannelsesinstitutionerne, virksomheder mv. Det kan være en udfordring, at aktørerne har forskellige perspektiver for de unges valg af uddannelse.
- **Mange overgangsproblematikker:** Det kan være en udfordring, at aktørernes "påvirkningsmulighederne" skifter over tid i takt med at de unge bliver ældre eller bevæger sig mellem folkeskole, ungdomsskole, job mv. Det er derfor vigtigt, at der er bevidsthed om og klarhed over hvilke aktører, der kan påvirke de unge på forskellige tidspunkter.
- **Forældrenes uddannelse og perspektiv:** De unge påvirkes i høj grad af forældrenes egne uddannelsesvalg, forældrenes viden om uddannelser og forældrenes syn på uddannelse og jobperspektiver. En påvirkning af de unges valg vil derfor ofte kræve, at også forældrene ser gode uddannelsesmuligheder og jobperspektiver i industrien.

- **Valg ud fra interesse og syn på muligheder:** Når unge vælger en ungdomsuddannelse, har de ofte "det lange lys" på. De fokuserer på hvilke muligheder uddannelsen giver i fremtiden, om fagene i uddannelsen er interessante, og om der er muligheder for at videreuddanne sig. Det er derfor en udfordring, at mange unge har en begrænset viden om indholdet i fagene i industriuddannelserne, om job- og karrieremuligheder i industrien og om muligheder for videreuddannelse inden for industrien.
- **Tvivel – udsættelse af valg:** Det er en udfordring, at to tredjedele af de unge efter folkeskolen er i tvivl om deres valg af uddannelse. For mange kan gymnasiet være en tillokkende måde at udsætte uddannelsesvalget på.
- **Studiemiljø og uddannelseskultur:** Mange unger søger en uddannelseskultur, der er baseret på fællesskaber. Det er trygt og tillokkende for mange unge, at de gymnasiale uddannelser har formaliserede fællesskaber i form af bl.a. klasser, gruppearbejde, projektorienteret arbejde mv. Det er en udfordring, at en del unge – berettiget eller uberettiget – demotiveres af en opfattelse af erhvervsuddannelserne som et mere individualiseret studiemiljø.
- **Vejledning fra folkeskolelærere og vejledere:** Undersøgelser viser, at både folkeskolelærerne og vejledere har indflydelse på de unges uddannelsesvalg, herunder især overfor uafklarede unge. Det er en udfordring, at vejledningen ikke systematisk udfordrer de afklarede unges valg af uddannelse, idet godt hver femte af de unge falder fra gymnasiet eller ikke bruger gymnasieuddannelsen til noget efterfølgende. For mange unge kan erhvervs- og industriuddannelserne være et bedre valg end gymnasieuddannelserne.
- **Udsigterne for branchen – job- og praktikpladssituationen:** Det er en udfordring, at industrien i disse år er omgærdet af et negativt omdømme, der fokuserer på nedgangen i beskæftigelsen, udflagning af job til lavtlønsområder, negative fremtidsudsigter mv. Det påvirker uden tvivl de unges og forældrenes syn på perspektiverne i at tage en industriuddannelse.
- **Erhvervsskolernes omdømme:** En del unge påvirkes i deres valg af uddannelse af erhvervsskolernes omdømme, herunder f.eks. en stereotyp opfattelse af, at erhvervsskolerne rekrutterer bogligt svage elever, og at undervisningsformen på erhvervsskolerne er individualiseret og udynamisk.
- **Geografi:** For nogle unge kan det være en barriere for at vælge en erhvervsuddannelse, at der ofte er længere geografisk afstand til erhvervsskolerne end til de gymnasiale uddannelsesinstitutioner.
- **Manglende uddannelsesmotivation:** Mange unge vælger at forlade uddannelsessystemet tidligt for at tjene penge på det ufaglærte arbejdsmarked. Det er en udfordring, at disse unge ofte mangler motivation til uddannelse på trods af hyppige ledighedsperioder af kortere eller længere varighed.

På seminaret var der bred enighed om, at et samarbejde om at fremme tilgangen af unge til erhvervs- og industriuddannelserne skal sigte på at imødekomme disse udfordringer.

Der var på seminaret tilslutning til, at et kommende samarbejde mellem aktørerne bør udmøntes i en række strategiske spor, der målrettet sigter på at synliggøre industrien som en del af de unges valgmuligheder.

3. Centrale spor i et styrket samarbejde mellem aktørerne

På baggrund af drøftelserne på seminaret kan der udpeges fire centrale spor for et kommende samarbejde mellem aktørerne:

1. Markedsføring af industrien
2. Målrettet vejledning af folkeskoleelever
3. Aktiviteter, der kan fremme unges valg af industrien
4. Praktisk undervisning i folkeskolen

For hvert af disse spor blev drøftet veje, initiativer, ideer, samarbejdstiltag og relevante aktører i et styrket samarbejde.

3.1. Sigtelinjer for et styrket samarbejde

På seminaret var der bred enighed om en række sigtelinjer for det kommende samarbejde mellem aktørerne. Der blev bl.a. peget på følgende sigtelinjer:

- **Styrket samarbejde mellem aktørerne:** Der skal sigtes på at samle kræfterne og styrke samarbejdet mellem aktørerne, der kan påvirke de unges uddannelsesvalg. Et styrket samarbejde vil give bedre resultater til gavn for de unge, virksomhederne og kommunen.
- **Fokus på overgangsproblematikker:** Samarbejdet skal sigte på at mindske overgangsproblematikkerne, når de unge skal træffe valg i uddannelsessystemet eller når "påvirkningsmulighederne" skifter mellem aktørerne.
- **En sammenhængende vejledningsindsats:** I samarbejdet skal der være fokus på at samordne vejledningsindsatsen overfor de unge og deres forældre fra barndom, over ungdom til voksenlivet.
- **Behov for partnerskaber:** Der er behov for partnerskaber mellem folkeskoler, virksomheder og erhvervsskoler, der kan give bedre rammer for vidensdelingen mellem aktørerne og vejledningen af unge og forældre.
- **Åbne døre i samarbejdet:** Et vellykket samarbejde vil forudsætte, at der hos aktørerne er åbenhed for at afprøve nye samarbejdsformer og -aktiviteter, herunder f.eks. mulighed for at skoleelever kan besøge uddannelsesinstitutioner, at virksomheder kan komme på besøg i folkeskole, ungdomsskole mv., at afklaring af unge kan ske ude i uddannelsesmiljøet, at lærere og vejledere kan komme i praktik på erhvervsskoler eller virksomheder mv.
- **Viden om industri til aktører, der har indflydelse:** Der er perspektiver i, at forældre, skolelærere og vejledere får mere viden om og indsigt i industrien, herunder de konkrete job- og uddannelsesmuligheder, lønforhold mv. Der er behov for nye initiativer og arrangementer, der kan give forældre, skolelærere og vejledere direkte adgang til industrien.
- **Brobygningsaktiviteter for unge:** Der er behov for at opbygge en kapacitet af målrettede brobygningsaktiviteter, der kan understøtte de uafklarede unge i deres valg af uddannelse.
- **Markedsføring af industrien:** Samarbejdet skal sigte på at synliggøre job- og uddannelsesmuligheder inden for industrien og dermed give både unge og forældre et mere nuanceret billede af karriereveje inden for industrien.

3.2. Markedsføring af industrien

På seminaret blev der peget på følgende hovedelementer i et samarbejdsspor, der kan markedsføre industrien:

Hvad er de centrale udfordringer?

Deltagerne peger på, at mange unge og forældre i dag har et begrænset kendskab til og unuanceret billede af job-, karriere- og uddannelsesmuligheder inden for industrien. Derfor har mange unge ikke har særlig gode forudsætninger for at tilvælge industriuddannelserne ud fra interesse. Hertil kommer, at industriens image i lyset af den faldende beskæftigelse kan få både unge og forældre til at tvivle på værdien af og fremtidsudsigterne i en uddannelse inden for industrien.

Konkret peger deltagerne på følgende udfordringer:

Hvad er de centrale udfordringer?

- **Manglende kendskab til industrien:** Det er en udfordring, at mange unge ikke har viden om den lokale industri, da de fleste unge vælger uddannelse ud fra interesse. Det er svært for unge at vælge industriuddannelserne, hvis de ikke har viden om eller billeder af, hvad man bliver uddannet til og hvad man skal beskæftige sig med i industrien.
- **Negative fremtidsudsigter:** Det er en udfordring, at der generelt tegnes et billede af dårlige fremtidsudsigter for industrien. Det betyder, at både de unge, forældrene, vejlederne mv. har svært ved at se værdien af at tage en industriuddannelse.
- **Støvet image:** Det er en udfordring, at der ofte kan være stereotype opfattelser af arbejdet og jobbene i industrien, herunder at der er lav løn, at der er et hårdt fysisk arbejdsmiljø, at jobbene er uodynamiske, at der ikke er muligheder for videreuddannelse mv. Det bidrager til et negativt image, som ikke appellerer til de unge i valget af uddannelse.

Hvad skal der være fokus på fremadrettet?

Deltagerne peger på, at der er behov for at ændre industriens omdømme i lokalsamfundet, og at der er behov for en vifte af tiltag, hvis det skal lykkes. Der peges på, at der er behov for, at industrien og virksomhederne selv kommer på banen med positive historier, der adresserer ovennævnte udfordringer. Desuden peges der på nye tiltag, der kan øge skolelæreres og vejlederes viden om den lokale industri og dermed forudsætningerne for at vejlede de unge om industrien, lokale virksomheder, jobindhold, jobmuligheder mv.

Konkret pege deltagerne på følgende:

Hvad skal der være fokus på fremadrettet?

- **Øget markedsføring af jobmuligheder:** Der er behov for at øge markedsføringen af industrien som en attraktiv karrieremulighed med gode fremtidige jobmuligheder. Det handler om at give både unge og forældre et mere positivt syn på perspektiverne i at tage en industriuddannelse. Markedsføringen skal nå ud til både unge, forældre, lærere og vejledere, som har den primære indflydelse på unges uddannelsesvalg.

- **Opgør med myter om industrijob:** Det er vigtigt, at en kommende markedsføring af industrien fokuserer på at gøre op med de stereotype opfattelser af job i industrien. I markedsføringen bør der sigtes på at informere om dynamiske job, høj løn, livstidsindkomst, behov for faglig dybde og bredde i kvalifikationer, brug af IT og teknologi, det internationale miljø, læring og brug af sprog i arbejdet mv.
- **Viden om uddannelser:** Der er behov for markedsføring, der kan øge de unges viden om, hvad der foregår på industriuddannelserne, undervisningsformen, studiemiljøet, indholdet i fagene, de opnåede kvalifikationer, opgaver i praktikperioderne, eksempler på praktikvirksomheder, bredden af uddannelsens anvendelsesmuligheder mv.
- **Industriens betydning for lokalområdet:** Der er behov for at markedsføre industriens betydning for lokalsamfundet og positive budskaber om jobperspektiver i den lokale industri, succeshistorier om lokale virksomheder mv.

Konkrete ideer, forslag mv.:

- Generelle markedsføringsaktiviteter, der kan fortælle positive historier om den lokale industri, foregangsvirksomheder, vækstvirksomheder mv.
- Reklamespots om industriuddannelser i biografer (a la forsvarrets reklamer)
- Reklamemateriale i frisørsalonerne, hvor folk har tid til at læse
- Materialer, videoer mv. til UEA undervisningen i folkeskolen
- Besøg fra Industrien eller virksomheder i afgangsklasser, ungdomsskolerne mv.
- Oplæg fra unge på industriuddannelserne for eleverne i folkeskolens afgangsklasser
- Brug af sociale medier, facebook, youtube, til formidling af viden om den lokale industri, industriuddannelsernes indhold og anvendelsesmuligheder, lærlingegarantier, høj løn mv.
- Markedsføring af fritidsjob i industrien til unge 15-17 årige
- Markedsføring af uddannelsesgaranti til unge, der søger ind i industrien
- Åbne arrangementer på virksomheder for unge og forældre
- Markedsføring af "skills" (mesterskab i håndværk) i folkeskolen
- Mulighed for og markedsføring af excellenceforløb som tilbygning til erhvervsuddannelse
- Besøg fra erhvervsskolerne i afgangsklasserne i folkeskolen, hvor der informeres om industriuddannelserne med fokus undervisningsformen, studiemiljøet, indholdet i fagene, de opnåede kvalifikationer, eksempler på praktikvirksomheder mv.

Hvilke aktører er centrale i markedsføringen af industrien?

Deltagerne peger på, at en række aktører har en vigtig rolle at spille i markedsføringen af industrien. Der peges på, at det grundlæggende handler om, at industrien og virksomhederne selv kommer på banen med markedsføringsaktiviteter i medier og på skolerne. Samtidig peges der på vigtigheden af, at virksomhederne mødes med åbne døre i folkeskolen, gymnasierne og erhvervsskolerne.

Deltagerne peger på, at det er vigtigt, at markedsføringen også når ud til forældre, skolelærere og vejledere, som har stor indflydelse på de unges valg af uddannelse. Der peges på, at der kræver nytænkning og intensivering af allerede igangsatte initiativer, der skaber et møde mellem virksomheder, forældre, lærere og vejledere.

Konkret udpeger deltagerne på følgende aktørkreds:

Hvilke aktører er centrale i markedsføringen af industrien?

- **Industrivirksomhederne:** Det er afgørende, at industrien og virksomhederne kommer mere på banen og markedsfører et positivt budskab om den lokale industris betydning, fremtidsudsigter, jobmuligheder mv. Samtidig er det helt afgørende, at virksomhederne går ind i en øget dialog med og flere ”salgsaktiviteter” for unge, forældre, lærere og vejledere med fokus på at øge den konkrete viden om, hvad det indebærer at tage uddannelse og job i industrien.
- **Lærere og vejledere:** Det er centralt, at lærere og vejledere i folkeskole, ungdomsskoler og UU medvirker til at markedsføre de positive budskaber om industrien og til at øge elevernes forudsætninger for at vælge en industriuddannelse. Det forudsætter, at lærere og vejledere selv er i stand til at informere om industrien, og at man er åbne for at invitere branchen ind på skolerne til at markedsføre mulighederne i industrien.
- **Erhvervsskolerne:** Det er centralt, at erhvervsskolerne markedsfører industriuddannelserne mere målrettet overfor unge, der skal træffe valg om uddannelse, herunder informerer om, hvad der foregår på industriuddannelserne, undervisningsformen, studiemiljøet, indholdet i fagene, de opnåede kvalifikationer, opgaver i praktikperioderne, eksempler på praktikvirksomheder, bredden af uddannelsens anvendelsesmuligheder mv.

3.3. Målrettet vejledning af folkeskoleelever

På seminaret blev der peget på følgende hovedelementer i et samarbejdsspør, der kan målrette vejledningen af folkeskoleelever:

Hvad er de centrale udfordringer?

Deltagerne ser en stor udfordring i, at mange unge i dag vælger en gymnasial uddannelse, fordi de ikke kender industrien og ikke ser perspektiver i en uddannelse i industrien. Samtidig peger deltagerne, at mange unge har svært ved at vælge uddannelse tidligt og derfor starter på de gymnasiale uddannelser for at udsætte det egentlige uddannelsesvalg.

Konkret peger deltagerne på følgende udfordringer:

- **Nogle unge udsætter valget:** Det er en udfordring, at mange af de unge efter folkeskolen er i tvivl om deres valg af uddannelse. En del vælger derfor at udsætte uddannelsesvalget ved at gå på arbejdsmarkedet eller ved at starte på gymnasiet. Udfordringen er, at en del unge mister kursen i uddannelsessystemet, fordi de vænner sig til en høj indtægt, fordi de falder fra gymnasiet, eller fordi de ikke bruger den opnåede gymnasiale uddannelse til at læse videre.
- **Studiemiljø og uddannelseskultur:** Mange unger tiltrækkes af en uddannelseskultur, der bygger på fællesskaber, da det opleves som trygt, udviklende og modnende. Det betyder, at mange unge foretrækker de gymnasiale uddannelser, hvor der er formaliserede fællesskaber i form af bl.a. klasser mv. Det er en udfordring, at en del unge – berettiget eller uberettiget – demotiveres af en opfattelse af erhvervsuddannelserne som et mere individualiseret studiemiljø.

- **Afklaring af tvivlerne:** Undersøgelser viser, at både folkeskolelærerne og vejledere har indflydelse på de unges uddannelsesvalg, herunder især overfor uafklarede unge. Det er en udfordring, at vejledningen ikke systematisk udfordrer de afklarede unges valg af uddannelse. Der kan være tale om, at mange unge pr. automatik vælger de gymnasiale uddannelser, jf. ovennævnte årsager, hvoraf en betydelig del havde været bedre tjent med at vælge en erhvervsuddannelse.
- **Grundlag for valg:** Når unge vælger en ungdomsuddannelse, har de ofte "det lange lys" på. De fokuserer bl.a. på hvilke muligheder uddannelsen giver i fremtiden, og om fagene i uddannelsen er interessante. Det er derfor en udfordring, at vejledningen i dag i begrænset omfang informerer om fagene i industriuddannelserne, job- og karrieremuligheder i industrien, videreuddannelse inden for industrien mv.

Hvad skal der være fokus på fremadrettet?

Deltagerne peger på, at der er behov for at formulere en række fokuspunkter, der adresserer ovennævnte udfordringer. Der peges på, at hele fødekæden til erhvervsuddannelserne og industriens uddannelser skal styrkes bl.a. gennem en øget vejledning.

Konkret peger deltagerne på følgende:

Hvad skal der være fokus på fremadrettet?

- **Vejledning til de afklarede:** Der er behov for, at flere unge i afgangsklasserne for udfordres deres uddannelsesvalg i vejledningsindsatsen. Der er gevinster at hente i at spotte, vejlede og udfolde valgmulighederne for elever, der vælger gymnasievejen "pr. automatik". Det forudsætter, at både rammer og metoder til at udvide vejledningen er til stede.
- **Dybere indhold i vejledningen:** Der er behov for, at vejledningen i højere grad kan gå i dybden med informationer om den lokale industri, hvad man bliver uddannet til og hvad man skal beskæftige sig med i industrien, hvis de unge skal tilføres en interesse for industriuddannelserne.
- **Studiemiljøet på erhvervsuddannelserne:** Der er behov for, at vejledningen af de unge har fokus på studiemiljøet på erhvervsuddannelserne, og herunder informerer om undervisningsformerne, fællesskaber i studiemiljøet, positive vinkler på praktikperioderne mv.
- **Fokus på EUX:** Det er vigtigt, at vejledningen af folkeskoleeleverne har større fokus på EUX, som er kompetencegivende til både erhverv og videregående uddannelse. EUX tager lidt længere tid end en normal erhvervsuddannelse, men har større anvendelsesmuligheder efterfølgende. For de mange elever, der er i tvivl om deres uddannelsesvalg eller har brug for en afsøgningsproces vil EUX derfor være en ideel løsning.
- **Målrettet UEA undervisning:** Der er behov for at styrke og målrette den såkaldte UEA-undervisning i folkeskolens afgangsklasser, hvor der forberedes et erhvervs- og uddannelsesvalg. Der er gode erfaringer med introkurser i 8. klasse, men deltagerne efterlyser mere fleksible tilmeldingsformer og en større målretning mod industrien.
- **Viden om industri til vejledere:** Der er behov for, at både lærere og vejledere tilføres mere viden om industriuddannelser og job- og karriereveje inden for industrien, hvis der skal opnås en mere målrettet vejledning herom i afgangsklasserne.

- **Screening af elever med faglige talenter.** Der er behov for, at der i vejledningsindsatsen er fokus på at spotte unge med faglige talenter og synliggøre industrien som en del af de unges valgmuligheder. En aktiv "rekrutteringsindsats" af faglige talenter i vejledningen kan øge tilgangen til erhvervs- og industriuddannelserne og gøre op med erhvervsuddannelsernes evt. image som et tilbud til primært bogligt svage.

Konkrete ideer, forslag mv.:

- Flere linjer i EUX-uddannelserne, herunder linjer målrettet industrien.
- Flere midler til vejledning, der kan spotte og udfordre uddannelsesvalget hos unge, der vælger gymnasiet "pr. automatik"
- Udvikling af målrettet materiale, videoer mv. fra den lokale industri til UEA-undervisningen
- Mere viden til folkeskolelærere og vejledere om den lokale industri, deres produkter, jobfunktionerne, størrelsen og vigtigheden af de forskellige brancher i industrien
- Erhvervspraktik i virksomheder for skolelærere og vejledere
- Besøg på lokale virksomheder med rundvisning forestået af yngre medarbejdere
- Fokus på faglærtes livsløn og stabile tilknytning til arbejdsmarkedet i vejledningen

Hvilke aktører er centrale i vejledningen af de unge mod industrien?

Der blev på seminaret peget på, at lærere og vejledere har en stor indflydelse på de unges uddannelsesvalg, og at det er afgørende, at både folkeskolelærere og vejledere har fokus på at synliggøre erhvervs- og industriuddannelserne som en valgmulighed for de unge. Der peges på, at der er behov for en mere pågående linje i vejledningen af de unge, der pr. automatik vælger den gymnasiale vej.

Samtidig peger deltagerne på, at virksomhederne og erhvervsskolerne kan spille en central rolle i at styrke vejledningen af de unge mod industrien. Der peges på, at virksomheder og erhvervsskolerne dels kan indgå direkte i vejledningsaktiviteter og dels kan medvirke til at øge lærernes og vejledernes viden om industrien og industriuddannelserne.

Hvilke aktører er centrale i vejledningen af de unge mod industrien?

- **Folkeskolen:** Det er centralt, at lærere og vejledere i folkeskolen har et kendskab til erhvervsuddannelserne og til industrien, så de kan indgå i screening, vejledning og påvirkning af unge, der har faglige talenter.
- **UU:** UU er en central aktør i vejledningen af de unge, der skal vælge en ungdomsuddannelse, og af unge der taber kursen i uddannelsessystemet. Det er vigtigt, at UU i vejledningen af unge og forældre dels har mere fokus på at synliggøre muligheder for uddannelse og job i industrien og dels udøver en mere pågående vejledning overfor unge, der vælger de gymnasiale uddannelser "pr. automatik".
- **Erhvervsskolerne:** Det er afgørende, at erhvervsskolerne i højere indtænkes og indgår i vejledningsindsatsen af de unge, der skal træffe valg om uddannelse. Erhvervsskolerne kan bl.a. medvirke til synliggøre fagene i uddannelserne, anvendelsesmulighederne af uddannelserne, studiemiljøet på erhvervsskolerne, undervisningsformen mv.
- **Industrien:** Der ligger for industrien en vigtig opgave i at ændre fortællingen om den fremtidige produktion og industri i Danmark, så det ikke er en fortælling om et erhverv i nedgang. Samtidig er det afgørende, at industrien stiller sig til rådighed for vejledningsaktiviteter overfor unge, som overvejer en fremtid inden for industriens område.

- **Virksomheder:** Der ligger et stort ansvar hos virksomhederne i forhold til at åbne sig for den fremtidige arbejdskraft, således de unge, forældre, lærere m.fl. har et forhold til, hvad et arbejdsliv inden for industri og produktion kan indeholde. Virksomhedernes rolle som udstillingsvindue er afgørende for at øge tiltrækningen til erhvervsuddannelserne, da de i praksis kan vise hvilket arbejdsliv, der følger med en industriuddannelse.

3.4. Aktiviteter, der kan fremme de unges valg af industrien

På seminaret blev der peget på følgende hovedelementer i et samarbejdsspør, der kan skabe aktiviteter til fremme af de unges valg af industrien.

Hvad er de centrale udfordringer for indsatsen:

Deltagerne peger på, at mange unge i dag mangler indsigt i job- og uddannelsesmulighederne inden for industrien. Det er en udfordring, at mange unge kan have stereotype opfattelser af arbejdet i industrien og mangle forudsætninger for at tilvælge industriuddannelserne ud fra interesse.

Samtidig peger deltagerne på, at en del unge frivilligt eller ufrivilligt forlader uddannelsessystemet tidligt for at tjene penge på det ufaglærte arbejdsmarked og har svært ved at se perspektiverne i at tage en uddannelse, selv om de oplever ledighedsperioder af kortere eller længere varighed. Det er en udfordring, at gruppen af unge ledige over 25 år fravælger at gå i gang med en uddannelse, der kan gøre dem i stand til at imødekomme de stigende krav til kvalifikationer på arbejdsmarkedet.

Konkret peger deltagerne på følgende udfordringer:

Hvad er de centrale udfordringer?

- **Mange uafklarede:** Mange unge har svært ved at træffe et uddannelsesvalg, der vil få afgørende betydning for deres arbejdsliv og fremtid. Det er en udfordring, at mange unge fortryder deres valg og afbryder deres uddannelse eller vælger en gymnasial uddannelse, der udsætter det egentlige uddannelsesvalg.
- **Unge med uddannelsesbarrierer:** Det er en udfordring, at der selv blandt de "stærke" unge ofte kan være barrierer for at påbegynde en uddannelse, f.eks. læse/stave problemer, misbrug, manglende faglige kompetencer, fristelsen af en lønindtægt, behov for lektiehjælp.
- **Manglende kendskab til industrien:** Det er en udfordring, at mange unge ikke har viden om den lokale industri, da de fleste unge vælger uddannelse ud fra interesse. Det er ikke et naturligt valg for unge at vælge industriuddannelserne, hvis de ikke har viden om eller billeder af, hvad man bliver uddannet til og hvad man skal beskæftige sig med i industrien.
- **Negative fremtidsudsigter:** Mange unge kan have svært ved at se værdien af en industriuddannelse, hvis der tegner sig dystre fremtidsudsigter for industrien.
- **Støvet image:** Det er en udfordring, at der ofte kan være stereotype opfattelser af arbejdet og jobbene i industrien, herunder at der er lav løn, at der er et hårdt fysisk arbejdsmiljø, at jobbene er uodynamiske, at der ikke er muligheder for videreuddannelse mv. Det bidrager til et negativt image, som ikke appellerer til de unge i valget af uddannelse.

- **Manglende uddannelsesmotivation:** Mange unge vælger at forlade uddannelsessystemet tidligt for at tjene penge på det ufaglærte arbejdsmarked. Det er en udfordring, at disse unge ofte mangler motivation til eller ser økonomiske barrierer for en uddannelse, selv om de på et senere tidspunkt får hyppige og lange ledighedsperioder.
- **Viden om uddannelser:** Det er en udfordring for vejledningen og uddannelsesafklaringen af de unge, at jobcenter og UU ikke altid har kendskab til indhold, krav og forudsætninger til uddannelsesmuligheder og specifikke uddannelser. Det er derfor vigtigt, at uddannelsesinstitutionerne inddrages i vejledningsindsatsen og kompetenceafklaringen af unge, der skal træffe et kvalificeret uddannelsesvalg.

Hvad skal der være fokus på fremadrettet?

Deltagerne peger på, at der for nogle grupper af unge er behov for at supplere vejledningsindsatsen med egentlige aktiviteter, der kan afklare, motivere og forberede de unge til at vælge den rette uddannelse.

Konkret peger deltagerne på følgende:

Hvad skal der være fokus på fremadrettet?

- **Grundlæggende færdigheder:** Der skal være fokus på, at alle unge forlader folkeskolen med kompetencer til at læse, skrive og regne på et tilstrækkeligt niveau. Det er en forudsætning for at kunne uddanne sig, uanset valget af uddannelse.
- **Uddannelsesafklarende aktiviteter:** For både elever i folkeskolens afgangsklasser og for unge ledige kan gælde, at de er uafklarede om eller i tvivl om deres valg af ungdomsuddannelse. For disse unge er der behov for at målrettede brobygningsaktiviteter, snusepraktikker på uddannelsesinstitutioner, introducerende virksomhedspraktikker, kompetencetest mv., der kan understøtte uddannelsesvalget.
- **Styrket samarbejde om uddannelsesafklaring:** Hvis uddannelsesafklaringen af de unge skal styrkes i kommunen vil det indebære et tættere samarbejde mellem UU, jobcenter, uddannelsesinstitutioner og virksomheder om vejledning og uddannelsesafklarende aktiviteter, herunder ikke mindst informationer om uddannelsesmuligheder, indhold og krav i de enkelte uddannelser.
- **Styrket uddannelsesmotivation:** Der er behov for at øge brugen af uddannelsesfremmende indsatser, hvis uddannelsesmotivationen hos de unge i kommunen skal styrkes. Det handler om, at alle unge forstår betydningen af uddannelse for deltagelsen på arbejdsmarkedet, og at der er gevinster og perspektiver i at investere i en kompetencegivende uddannelse.
- **Flere kompetencetest:** Forberedelsen af de unge til uddannelse kan i højere grad gøre brug af kompetencetest, der kan kvalificere de unge i at træffe realistiske uddannelsesvalg.
- **Fritidsjob:** For mange unge kan vejen til en uddannelse være et fritidsjob, der introducerer og skaber interesse for faget og/eller virksomheden. Der er behov for at tilvejebringe flere fritidsjob til de unge i industrien.

Konkrete ideer, forslag mv.:

- Flere brobygningsaktiviteter til unge i folkeskolens afgangsklasser og unge ledige over 18 år, der introducerer erhvervsuddannelser, fagområder mv.

- Brobygningsaktiviteter til unge, der vælger gymnasievejen "pr. automatik"
- Flere og mere fleksible introkurser til 8. klasserne
- Bedre målretning af introkurser mod industrien, gerne virksomheder med fritidsjob eller lærlingepladser
- Aftentilbud på erhvervsskolerne til skolehjemselever eller ledige unge
- Fokus på voksenlærlingeforløb med højere lærlingeløn til unge over 25 år
- Kombination af besøg hos erhvervsskoler og virksomheder
- Tvungen erhvervspraktik i folkeskolen
- Videreførsel og -udvikling af "Åben industri", så flere virksomheder medvirker
- Faste forløb for praktik i og besøg hos virksomheder (Skolernes dag)
- Mulighed for at komme på sommerskole med fokus på industri
- Styrkelse af entreprenørskab i undervisningen
- Indføre en fast uge som "Industri og teknologi uge" i Herning Kommune, hvor alle skoler kommer ud på industrivirksomhederne
- Naturvidenskabsfestival – om bl.a. metaluddannelser
- Afvikling af "Skills" (mesterskab i håndværk) i folkeskolen
- Brug af virksomhedsforlagt undervisning i folkeskolen

Hvilke aktører er centrale i aktiviteterne for de unge?

Deltagerne peger på, at der er behov for at samle og styrke samarbejdet mellem en række aktører, herunder UU, jobcenter, uddannelsesinstitutionerne, Familiens Hus og Center for misbrug. Det handler bl.a. om, at der skal skabes effektive varslingssystemer mellem aktører, der kan sætte målrette ind med det samme.

Konkret udpeger deltagerne på følgende aktørkreds:

Hvilke aktører er centrale i aktiviteterne for de unge?

- **Jobcenteret:** Det er centralt, at jobcenteret gennemfører en målrettet indsats, der motiverer og ruster de ledige unge til en uddannelse via målrettede tilbud. Det gælder ikke mindst unge, der har arbejdet som ufraglærte i industri og som kan opnå merit.
- **UU:** Det er centralt, at UU gør den eksisterende viden om de unge og de unges uddannelsesplaner synlig og tilgængelig for de øvrige parter i samarbejdet, så der kan sættes ind med målrettede brobygningsaktiviteter, kompetencetest, snusepraktikker mv.
- **Uddannelsesinstitutionerne:** Uddannelsesinstitutionerne skal inddrages mere i den uddannelsesfremmende indsats for de unge til uddannelse, herunder at de unge introduceres til uddannelser og vejledes i dybden om muligheder indhold, krav mv. i de enkelte uddannelser. Desuden kan uddannelsesinstitutionerne medvirke i en styrket anvendelse af kompetencetest i indsatsen. Der gælder erhvervsskolerne, produktionsskolerne, ungdomsskolerne og VUC. Der kan være fordele i, at dele af indsatsen finder fysisk sted i uddannelsesmiljøet på uddannelsesinstitutionerne.
- **Industrivirksomhederne:** Det er centralt, at virksomhederne stiller sig til rådighed for aktiviteter, der kan fremme uddannelsesmotivation hos unge, valg af uddannelse mv, fritidsjob, praktikker, virksomhedsforlagt undervisning mv.

3.5. Praktisk undervisning i folkeskolen

På seminaret blev der peget på følgende hovedelementer i et samarbejdsspør, der kan styrke den praktiske undervisning i folkeskolen.

Hvad er de centrale udfordringer for indsatsen:

Deltagerne peger på, at fagligheden i folkeskolen i dag er primært rettet mod de gymnasiale uddannelser. Det er en udfordring, at den boglige undervisning – som er en afgørende forudsætning for videre uddannelse – ikke suppleres i højere grad med praktisk undervisning, der aktivt retter sig mod erhvervsuddannelserne.

Samtidig peges der på, at det udgør en udfordring, at de unges sociale baggrund fortsat har stor betydning for opnåelsen af en uddannelse.

Konkret peger deltagerne på følgende udfordringer:

Hvad er de centrale udfordringer?

- **Kulturen i folkeskolen:** Det er en udfordring, at undervisningen i folkeskolen over en lang årrække i stigende grad er indrettet efter Danmark som videnssamfund. Det har betydet, at den praktiske undervisning i folkeskolen er reduceret i en grad, hvor mange unge ikke introduceres eller inspireres til en erhvervsuddannelse.
- **Kombination af teori og praktik:** Det er afgørende, at alle unge kan læse, skrive og regne, når de forlader folkeskolen, men der er samtidig behov for at kombinere boglige og praktiske elementer i undervisningen, hvis alle unge skal udfordres og have stimuleret uddannelseslysten.
- **Betydningen af den sociale baggrund:** Det er en udfordring, at den sociale baggrund fortsat har stor betydning for de unges opnåelse af en uddannelse og valg af uddannelse.
- **Betydningen af køn:** Det er en udfordring, at mange unge mænd ikke får en ungdomsuddannelse. I nyere tid er opstået en stigende forskel i uddannelsesgraden blandt drenge og piger, der afspejler en større tilpasningsevne hos pigerne til de boglige krav i skolen og uddannelsessystemet.

Hvad skal der være fokus på fremadrettet?

Deltagerne peger på, at der er behov for at styrke den praktiske undervisning i folkeskolen og udnytte de nye muligheder i den kommende folkeskolereform. Der peges på, at brugen af valgfag bør øges og målrettes mod erhvervs- og industriuddannelser, ligesom der er brug for at styrke den praktiske undervisning i de kommende nye aktivitetstimer i heldagsskolen.

Konkret peger deltagerne på følgende:

Hvad skal der være fokus på fremadrettet?

- **Grundlæggende færdigheder:** Der skal være fokus på, at alle unge forlader folkeskolen med kompetencer til at læse, skrive og regne på et tilstrækkeligt niveau. Det er en forudsætning for at kunne uddanne sig, uanset valget af uddannelse.
- **Styrkelse af den praktiske undervisning:** Der skal mere fokus på den praktiske undervisning i folkeskolen og på kombination af boglige og praktiske elementer i undervisningen. Det kan f.eks. handle om, at beregne bremselængder, når der undervises i motorlære mv.
- **Styrkelse af valgfag:** Der skal fokus på at styrke de unges muligheder for valgfag, der kan stimulere lysten til en faglig uddannelse. I styrkelsen af valgfagene bør der være fokus på at etablere fag, der stimulerer lysten til industriuddannelserne.
- **Målretning af aktivitetstimer:** Hvis tankerne i udspillet til skolereformen realiseres, skal der være fokus på at målrette aktivitetstimer mod job og uddannelse i industrien via praktiske øvelser, konkrete opgaver eller projekter fra industrien, virksomhedsforlagt undervisning, temauger mv.
- **Screening af faglige talenter:** Der kan i folkeskolen med fordel arbejdes på at udvikle og bruge metoder til at udpege elever med faglige talenter, der kan gå industrivejen. Der kan udvikles tilbud, pakker eller programmer til unge talenter, der imødekommer og stimulerer lysten til en industriuddannelse.
- **Politisk fokus:** Herning bør være foregangskommune, der tager udfordringen med den fallende tilgang til erhvervsuddannelser op. Politisk kan der sættes rammer for en styrkelse af den praktiske undervisning i folkeskolen, politiske mål for tilgangen af unge til erhvervs- og industriuddannelser, uddannelsesgarantier mv.

Konkrete ideer, forslag mv.:

- Tvungen erhvervspraktik i folkeskolen
- Temauger i skolen om industrien
- Brug af virksomhedsforlagt undervisning i undervisning og aktivitetstimer
- Målretning af aktivitetstimer, herunder konkrete "arbejdsdage" med industriopgaver, erhvervsfagligt indhold
- Opgaver og projekter "sponsorert" af lokale industrivirksomheder
- Flere tilbud om målrettede valgfag, der kan stimulere lysten til erhvervs- og industriuddannelserne
- Politiske målsætninger for tilgangen til erhvervs- og industriuddannelse i beskæftigelsesplanen for 2014
- Politiske rammer for tilrettelæggelse af aktivitetstimer med erhvervsfagligt indhold
- Tema om unge i industrien på byrådets budgetkonference
- Oplæg fra Erhvervsrådet til kommunens økonomiudvalg
- Politiske initiativer, der kan øge fritidsjob, lærlingepladser, talentprogrammer i industrivirksomheder i lokalområdet
- Industri- og teknologiuge i Herning Kommune

Hvilke aktører er centrale i styrkelsen af den praktiske undervisning i folkeskolen?

Deltagerne peger på, at en række aktører har betydning for mulighederne for at styrke den praktiske undervisning i folkeskolen. Konkret udpeger deltagerne på følgende aktørkreds:

Hvilke aktører er centrale i styrkelsen af den praktiske undervisning i folkeskolen?

- **Folkeskolen:** Det er centralt, at folkeskolen udnytter de nye muligheder i en kommende folkeskolereform, herunder i tilrettelæggelsen af valgfag og aktivitetstimer i heldagsskolen. Der er behov for, at folkeskolen styrker i endnu højere grad fremmer en kultur, hvor gevinsten af faglig kunnen og kompetencer synliggøres på lige fod med boglige kompetencer.
- **Industrivirksomhederne:** Det er centralt, at virksomhederne spiller aktivt med i udviklingen af den praktiske undervisning i folkeskolen. Der er behov for, at det erhvervsfaglige indhold i valgfag, aktivitetstimer, temauger mv. målrettes og håndgribeliggøres. Virksomhederne kan bl.a. hjælpe med at konkretisere opgaver, projekter mv., deltage aktivt i arrangementer, skabe prestige om events, temauger mv.
- **Det politiske niveau:** Det er centralt, at politikerne i Herning Kommune de unges tilgang til industrien på dagsorden. Der er behov for, at der signaleres politiske ambitioner, mål og rammer for en videre proces.